

Hjem > Promilleafgiftsfonden > 2011 > Optimering af planteproduktionen > Erfaringer med angreb af glimmerbøsser i vinterraps

Erfaringer med angreb af glimmerbøsser i vinterraps

Årsagen til de voldsomme symptomer er tidlige, meget kraftige og langvarige angreb af glimmerbøsser.

I den senere tid er modtaget mange observationer og tilbagemeldinger fra mange af landets planteavlskonsulenter om de kraftige angreb af glimmerbøsser i mange vinterrapsmarker. De hårdest angrebne marker blomstrer stadig ikke, mens mange angrebne marker nu blomstrer fra sideskuddene. Angrebene er de hidtil mest udbredte og kraftige i Danmark.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Nedenfor ses symptomer på angreb. Senere vil de 4-5 mm hvide larver med mørkt hoved og tre par sorte forben ses i de angrebne marker.

I det følgende refereres erfaringerne.

Landsdelsforskelle

[Til top](#)

Angrebene varierer meget fra mark til mark og også mellem nabomarker. Mange konsulenter angiver, at især marker med gode læforhold er blevet angrebet. Derudover er der landsdelsforskelle. Konsulenter på Fyn og Sønderjylland beretter kun om få marker med betydende angreb, hvilket stemmer overens med relativt svage observerede angreb af glimmerbøsser tidligere. Konsulenter på Sjælland beretter også om kraftige angreb i mange marker, men med ingen eller svage angreb omkring Skælskør og Kalundborg, hvor der tidligere i foråret kun var svage angreb af glimmerbøsser og kun er sprøjtet lidt mod glimmerbøsser. I Vendsyssel er angrebene svagere i den vestlige del.

Årsager

[Til top](#)

Årsagen til de voldsomme symptomer er tidlige, meget kraftige og langvarige angreb af glimmerbøsser og en relativ kort virkningstid af de aktuelle midler.

Tidlige angreb

Flere foreninger angiver, at de sendte SMS-besked om bekæmpelse af glimmerbøsser den 11. april. I mange marker er første sprøjtning udført senere end dette tidspunkt. En konsulent beretter endvidere om mange glimmerbøsser allerede den 5. april.

Kraftige angreb

Flere konsulenter beretter om massive forekomster af glimmerbøsser og op til i størrelsesordenen flere hundrede pr. plante.

Langvarige angreb

I de angrebne marker findes der stadig i dag mange glimmerbøsser i en del tilfælde, og bekæmpelse kan stadig være aktuel, såfremt de tilladte midler ikke er brugt det maksimale antal gange.

Videncentret har i sidste uge ansøgt Miljøstyrelsen om dispensation til at anvende midlerne flere gange. Det er uvist på nuværende tidspunkt, om der gives dispensation.

Kort virkningstid

Midlernes virkningstid vurderes til maks. 5 dage ved de kraftige angreb og den hurtige tilvækst af rapsen først på sæsonen. I de fleste marker er der sprøjtet med længere intervaller end 5 dage.

Betydning af sprøjtestrategi

[Til top](#)

I marker med de tidligste og kraftigste angreb har det ikke været muligt at opnå en tilstrækkelig bekæmpelse med tre udførte sprøjtninger, som er det maksimalt tilladte med de aktuelle midler; Mavrik må anvendes to gange pr. sæson (med 0,2 liter pr. ha), og Biscaya må anvendes med 1x 0,3 liter pr. ha.

At sprøjtning dog har haft stor effekt ses i marker, hvor en del af marken af forskellige årsager er behandlet mindre eller ikke er behandlet.

I nogle marker er der sprøjtet med op til 3 sprøjtninger med øvrige pyrethroider (Fastac, Karate, Nexide, Cyperb), hvorimod der er opstået resistens hos glimmerbøsser mange steder, og her er - ikke overraskende - set kraftige angreb.

Resistensudvikling?

Firmaerne er netop i færd med at få glimmerbøsser testet for evt. resistensudvikling mod Mavrik hhv. Biscaya og vil først senere samlet offentliggøre resultaterne for alle testede prøver.

Betydning af bonitet

Kraftige angreb forekommer tilsyneladende både på god og lettere jord.

Årsager som har været diskuteret

[Til top](#)

Nattefrost er ikke årsagen, da symptomerne optrådte før nattefrosten. Der er endvidere ingen bladsvidninger i markerne, og der kendes heller ingen fortilfælde, hvor frost har ødelagt rapsknopper i det omfang. I nogle marker er der dog set hormonagtige drejede stængler og gule til hvidlige bladsvidninger efter nattefrost i uge 18, men dette har ikke noget med glimmerbøsser at gøre.

Utilstrækkelig rengjort sprøjte efter sprøjtning med "minimidler" kan også udelukkes, selv om skade efter minimiddel kan forveksles med kraftige skader af glimmerbøsser. I helt enkelte marker er der godt nok set tilfælde af skade med minimiddel, hvor topskuddet er meget sammentrængt "vækstreguleret", og bladene er rødlig, men symptomerne kunne i disse tilfælde kædes sammen med sprøjteskade bl.a. ud fra, hvordan symptomerne optræder i marken (overlap, sprøjtemister og så videre), og hvordan øvrige afgrøder på ejendommen er behandlet med minimidler.

I enkelte marker, hvor der er sprøjtet med enten Galera eller Matrigon i kun en del af marken, er også set forskelle på angrebet af glimmerbøsser, men dette er kun set undtagelsesvis og kan skyldes, at afgrøden kortvarig er blevet hæmmet i vækst.

Der er ikke iagttaget sortsforskelle. I nogle marker er der sået to sorter på samme tidspunkt i én mark, og her er set tilfælde af lidt forskel mellem sorter, bl.a. mellem linie- og hybridssorter, men da der kan være forskelle på sorterens tidlighed, kan forskellene være svære at tolke.

Angreb i vore nabolande

I Sydsverige og Slesvig Holsten optræder i år også tilfælde af kraftige angreb af glimmerbøsser.

Tilbagemeldinger ønskes fortsat

[Til top](#)

Vi modtager fortsat gerne tilbagemeldinger fra konsulenterne, og vi vil også undersøge evt. sammenhænge mellem angreb og klimadata.

Billede 1: Glimmerbøsser på foraksel af traktoren ved sprøjtning 25/4. Foto: Lars Skovgaard Larsen, Gefion.

Billede 2. Typisk for kraftige angreb af glimmerbøsser på hovedskuddet er, at væksten stoppes, og at sideskuddene i stedet bliver dominerende (den såkaldte apicale dominans brydes). Når sideskuddene angribes, stopper de også i længdevæksten, og nye sideskud bliver dominerende. Resultatet bliver en meget busket og lav vækst. På billedet ses et nyt skud nederst til højre, som endnu ikke er angrebet. Foto: Ghita Cordsen Nielsen, Videncentret for Landbrug.

Billede 3. I flere marker findes stadig mange glimmerbøsser i de nye knopper. Foto: Ghita Cordsen Nielsen, Videncentret for Landbrug.

Billede 4. Angreb af glimmerbøsser også i de nye knopper. Foto: Ghita Cordsen Nielsen, Videncentret for Landbrug.

Billede 5. Her har kun få knopper overlevet angreb af glimmerbøsser og er sprunget i blomst. Foto: Ghita Cordsen Nielsen, Videncentret for Landbrug.

Billede 6. Kraftige angreb af glimmerbøsser. Foto: Jens Otto Vigsø, LandboNord.

Billede 7. Kraftige angreb af glimmerbøsser. Foto: Thor Bjørn Kjeldbjerg, Agri Nord.

Billede 8. Usprøjtet område af vinterrapsmark. Marken er sprøjtet med 0,25 l Biscaya den 5. april og med 0,2 l Mavrik den 11. og 18. april. Foto: Mogens S. Mogensen, Agrinord.

[Til top](#)

By Rich Haddock